

de Kunstbode



2 Roaring Twenties Revival?



4 Groot atelierweekend



6 Strip als kunstvorm



7 Kinderen maken muziek



Roaring Twenties Revival?



The Dicksongirls op het dak van het Atlantahotel in aanbouw, Polygoonjournaal 6 mei 1930
collectie Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

Precies honderd jaar geleden veerde ons land op en beleefde massaal de Roaring Twenties. Vrouwen wierpen hun korset af, rookten, dronken en dansten erop los. Zelfstandiger en vrijer dan ooit tevoren. Net als de mannen overigens. Ach, het leven kan alleen maar achterwaarts worden begrepen, terwijl we het voorwaarts moeten leven.

Pas achteraf kunnen we vaststellen dat de periode die bekend staat als het interbellum, wordt gekenmerkt door uitersten. Na het einde van de Eerste Wereldoorlog, en nadat de Spaanse Griep (die in 1919 nog duizenden Nederlandse slachtoffers eiste) was bedwongen, brak een nieuwe tijd aan. Radio en film deden hun intrede en het optimisme van de Jazz Age klonk alom. Ondanks opmerkelijke parallellen met honderd jaar geleden staat de wereld er tegenwoordig anders voor. Zoals altijd zijn het kunstenaars die uiting geven aan hun tijd, die duiden en richting geven. Toen en nu. Ook in het culturele seizoen dat voor ons ligt en een rijk en roaring aanbod kent. Net als toen wordt er ook in ons tijds-gewricht volop gedanst. Scapino Ballet Rotterdam bespeelt het jubilerende Theater Carré, de internationaal vermaarde choreograaf Sasha Waltz maakt met 50 jonge talenten een locatievoorstelling in de Rotterdamse Onderzebootloods en de International Dance League brengt in een wervelende serie *dance battles* verschillende urban dansstijlen bij elkaar. Jong talent is volop te vinden op de

derde editie van het Groot Rotterdams Atelierweekend waar maar liefst 640 kunstenaars hun deur openstellen tijdens het laatste weekend van september. Ontstaan tijdens de corona-lockdowns en nu in maximale omvang, het grootste evenement in zijn soort. En veel kunst is te koop, rechtstreeks van de kunstenaar. Uiteraard zijn er volop tentoonstellingen, zowel over de Roaring Twenties van toen als die van nu. Zo viert de Kunsthal Rotterdam het dertigjarig jubileum met een overzichtstentoonstelling van een van 's werelds meest inventieve fashion fotografen: Tim Walker. Met groots uitgewerkte en surreële sets neemt hij ons mee naar sprookjesachtige werelden met Tilda Swinton, Grace Jones, Grayson Perry en vele andere muzen en modellen. Meer dan 150 nieuwe werken geïnspireerd op de collectie van het Victoria and Albert Museum (V&A) in Londen. Voor de Roaring Twenties van de vorige eeuw steken we het Museumpark over, naar het Chabot Museum waar gastconservator Wim Pijbes een selectie maakte uit de niet eerder getoonde collectie Kees Schortemeijer (1894-1979) over het Rotterdam van honderd jaar geleden. Nergens in ons land ontwikkelde



Roeland Smits, Daktuin Hotel Atlanta met uitzicht over de Coolingsel Rotterdam, 1939, © Roeland Smits / Nationaal Archief, Collectie Spaarnestad



Vrijheid, blijheid in de nieuwe tijd, ca. 1925



Charley Toorop (1891 – 1955), Stillleven met hobo en fluit, 1927, olieverf op doek, 50 x 60 cm, particuliere collectie
© Pictoright Amsterdam 2022



Jean Chassaing (1905 – 1938), Josephine Baker, 1931, affiche, 84 x 62 cm, Collectie Chabot Museum Rotterdam, schenking collectie Schortemeijer



Tim Walker, Why not be oneself?, Tilda Swinton Fashion: Gucci, Marc Jacobs, Vela, UNOde50, A. Brandt + Son, Lisa eiserer Jewelry, Renishaw Hall, Derbyshire, 2018
© Tim Walker Studio

de avant-garde en het modernisme sterker dan in 'het stiefkind onzer steden', om met de hoofdpersoon uit Bordewijks roman *Karakter* te spreken. "Amsterdam is onze nationale stad. Rotterdam onze internationale." Laat u dit seizoen verrassen door onbekende talenten of vervoeren door

geliefde artiesten. Kunstenaars en muzikanten staan te trappelen om dit seizoen eindelijk weer te kunnen optreden, hun werk te tonen en u, als bezoeker, lezer, kijker of wellicht verzamelaar te verrassen, te verleiden of te vervoeren. Laat deze tiende Kunstbode u hierbij de weg wijzen.



Roaring Twenties Rotterdam – tussen Josephine Baker en bombardement
15 oktober 2022 – 12 maart 2023
Chabot Museum Rotterdam
chabot.nl



Tim Walker – Wonderful Things
24 september 2022 – 29 januari 2023
Kunsthal Rotterdam
kunsthal.nl

De herontdekking van Willem Pijper

Modernist in Rotterdam, voorbeeld voor vandaag



Willem Pijper, ca. 1930



Ivan Nogueira | Foto: Alex Schroder

De aimabele én ongrijpbare Willem Pijper (1894-1947) bracht moderne muziek naar Rotterdam. Pijper was een begenadigd componist en de eerste directeur van het Rotterdams conservatorium – het instituut dat nu als Codarts door het leven gaat. Vanaf de jaren zestig raakte hij uit de gratie. De manifestatie 'In het licht van de eeuwigheid' zet Pijper dit najaar weer op de kaart.

Pijper woonde aan de Schiekade in Rotterdam, vertelt biograaf Arthur van Dijk. Dat huis werd verwoest door Duitse bommen in 1940. Pijper raakte alles kwijt behalve zijn bladmuziek, dat lag opgeslagen in een bankkluis. Daarna was het ploeteren, stelt Van Dijk: "Alleen met kunst en vliegwerk lukte het hem het conservatorium open te houden. En hij werd ernstig ziek in de oorlog. Hij rookte als een ketter en stak alles aan wat op te stoken was. Hij kreeg er darmkanker van en in 1947 overleed hij. Op dat moment was hij zo beroemd en geliefd, dat zijn naam aangebracht werd op het Amsterdams concertgebouw, naast componisten als Mahler en Beethoven." Toch verdween Pijper uit beeld. Van Dijk: "Rotterdam kon niet stilstaan bij zijn overlijden. De stad was bezig met de Wederopbouw; voor achteromkijken was geen plaats. En halverwege de jaren zestig kwamen de Notenkakers, een groep musici die zich afzetten tegen het verleden. De leden van die groep hadden een boksbal om de generatie voor hen weg te zetten als oubollig. En dat was Pijper, de belangrijkste Nederlandse componist van dat moment."

Leven en werk
Hoewel de studenten van het conservatorium hem op handen droegen, stond Pijper te boek als koele kikker, die afstandelijk was en vlijmscherpe kritieken kon schrijven. "Zijn belangrijkste pluspunt als docent was dat hij geen kleine

Pijpertjes wilde voortbrengen, maar studenten liet zoeken naar hun eigen taal; een psychoanalytische benadering om ze te laten graven naar hun diepste drijfveren zonder die vervolgens al te veel te beredeneren." Een andere belangrijke daad van Pijper was de benoeming van Corrie Hartong tot directeur van de Dansschool. Van Dijk: "Corrie bracht de moderne dans naar Rotterdam. Samen waren ze zo beroemd in de stad, dat de opening van museum Boymans in 1935 opgeluisterd werd door de opera 'Halewijn' van Pijper, begeleid door dans van Corrie."

Teruggeven
Voor Van Dijk is het een mooi en terecht gebaar dat Pijper nu teruggegeven wordt aan de stad: "Zijn werk is van zo'n onvoorstelbaar hoog niveau, dat mag niet in de archieven blijven liggen. Toen Lahav Shani, de dirigent van het Rotterdams Philharmonisch, de tweede symfonie van Pijper voor het eerst hoorde, was hij lyrisch. Hij wilde het per se uitvoeren tijdens de manifestatie. Om dat te kunnen doen, moesten de noten eerst gedrukt worden, want die waren alleen handgeschreven beschikbaar. Nog zoiets unieks is de uitvoering van de vijf strijkkwartetten van Pijper in één concert. Dit vindt plaats op 16 oktober in de Doelen. Dat gebeurt misschien nooit meer, dus het is voor mij het kroonjuweel van deze hele manifestatie."

Gegrepen
Naast Pijper-biograaf Van Dijk zijn ook de deelnemende instanties en muzikanten enthousiast over de programmering van 'In het licht van de eeuwigheid'. Neem cellist Iván Nogueira. Sinds januari 2022 is hij onderdeel van het Batavierhuis, broedplaats voor jong muzikaal talent. Samen met pianist Panos Gklistis en violist Hadewijch Hofland brengt hij op 21 oktober de voorstelling 'Dialogo met Pijper': "We spelen werk van Pijper en tijdgenoten als Jan van Gilse, Ravel en Debussy. We zetten Pijpers muziek in perspectief door te laten horen wat de overeenkomsten en verschillen zijn met andere grootheden uit zijn tijd." Ook de jonge Nogueira werd gegrepen door het werk van Pijper: "Ik kende hem niet maar was verrast door hoe mooi zijn muziek en taal zijn. Wat Pijper deed voor de stad was uniek. Ik zou in de toekomst graag meer van hem spelen, dus ik hoop dat ik met de voorstelling een klein beetje kan bijdragen aan zijn herontdekking."

Projectmedewerker bij het Batavierhuis Katinka Zoethout is enthousiast over de bijdrage die musici van het huis kunnen leveren: "Veel musici die zich bij het Batavierhuis hebben aangesloten, komen van Codarts. Zij voelen zich verbonden met Pijper en herkennen zich in zijn werk. Dat willen zij uitvoeren om zo de belangstelling voor Pijper aan te wakkeren." "Iemand die zo belangrijk is geweest voor het culturele leven van Rotterdam, die in de vergetelheid is geraakt, en dan meewerken om die persoon weer goed op de kaart te zetten. Dat is mooi voor onze musici, maar het toont voor mij ook aan dat het Batavierhuis zich, net als Pijper, inzet voor jonge makers in de stad. Mooi cirkeltje, toch?"



Brieven aan Pijper
16 oktober 2022
de Doelen, Rotterdam
Willem Pijper; van 20ste-eeuws Rotterdams boegbeeld naar de achtergrond verdwenen en nu weer terug in de belangstelling. In 2022, 75 jaar na zijn dood, vraagt regisseur en componist Robin Coops zich af waarom we deze componist en voormalig directeur van het Rotterdams conservatorium eigenlijk een nieuw leven inblazen. Aan de hand van zijn strijkkwartetten gaat Coops in gesprek met Pijper zelf, over de vraag wie, waarom en hoe we willen herdenken?
Brieven aan Pijper is een theatraal concert van Robin Coops, Maze de Boer, het Matangi Quartet, het Viride Kwartet en de Doelen.

In het licht van de eeuwigheid: Willem Pijper, modernist in Rotterdam
september – november 2022
Kijk voor het volledige programma op willempijperinrotterdam.nl

GROOT Rotterdams

Meer dan 640 kunstenaars zetten atelierdeuren open



Sari Rikken in haar atelier in de Huidenclub | Foto: Aad Hoogendoorn

In aanloop naar het Groot Rotterdams Atelier Weekend nam de Kunstbode een kijkje bij twee ateliercomplexen: de gevestigde kunstenaarsenclave Stichting B.a.d en nieuwkomer de Huidenclub.

Het atelier van Antye Guenther is een lange smalle pijpenla, met in het midden een ronde oven. In de kasten tegen de wanden staan keramieken sculpturen opgesteld. Ze hebben min of meer dezelfde grillige vorm, maar steeds wisselende, vrolijke kleuren. Bij nader inzien lijken het wel hersenen. 'Het zijn hersenen,' zegt Guenther. 'Die van mijzelf. Ik heb een MRI-scan laten maken en met behulp van software heb ik mijn hersenen naar keramiek vertaald. Telkens een beetje vervormd en gemanipuleerd.' Ze legt twee tegeltjes op haar hand, waarop ze proefjes met glazuur heeft gedaan. 'Ik onderzoek hoe je informatie kunt verwerken in keramiekglaazuur,' zegt de kunstenaar, wier werk zich op het snijvlak van wetenschap, science fiction en feminisme bevindt. Guenther is één van de achttien kunstenaars die permanent atelier houden in de voormalige huishoudschool in Oud-Charlois, die al meer dan dertig jaar de thuishaven is van Stichting B.a.d. Naast die achttien kunstenaars, verblijven in het gebouw ook artists in residence, die telkens wisselen. Samen doen ze mee aan het Groot Rotterdams Atelier Weekend op 24 en 25 september, waarin Rotterdamse kunstenaars hun ateliers openzetten voor publiek. De bewoners van Stichting B.a.d – 'Badders' noemen ze zich – dragen samen zorg voor het gebouw, en trekken zich aan elkaar op. 'We organiseren

samen tentoonstellingen en zogenaamde B.a.d-nights, waarop we aan elkaar presenteren waar we mee bezig zijn,' vertelt Karin Arink, die in de gezamenlijke binnentuin met Inge Aanstoot aan een ijskoffie zit. Arink: 'Het elkaar tegenkomen werkt verbindend. Je brengt elkaar op ideeën.' Aanstoot: 'Het voorkomt dat je op je zolderkamertje je eigen gedachten gaat zitten herhalen.' **Focus op schoonheid** Ook Janine Schrijver, Badder van het eerste uur, gunt ons een kijkje op haar werkplek. Het staat er vol foto's. Op de grond, op stoelen, aan de wand en in lichtbakken. Het zijn foto's die de fotograaf in de buurt nam, voornamelijk in het Zuiderpark, waar ze graag wandelt. 'In stadsparken onderzoek ik de complexe relatie tussen mensen en natuur. Het verlangen ernaar en de omgang ermee. Er zit veel liefde in mijn werk. Ik sluit mijn ogen niet voor het lelijke en armoedige, en daarvan is er hier in Rotterdam-Zuid genoeg, maar ik focus graag op de mooie dingen.' Haar foto's verraden een uitzonderlijk oog voor detail. 'Fotografie is mijn voertuig om met mijn intuïtie en gevoeligheid om te gaan,' zegt ze. Net als vijf andere Badders wérkt Schrijver niet alleen in het complex, ze woont er ook. Samen met haar man Marco, die videokunstenaar is, en hun



Antye Guenther in haar atelier in B.a.d | Foto: Aad Hoogendoorn

twee kinderen. 'Dat is best bijzonder, ja,' zegt ze. 'Dat hier ook mensen wonen, met partners en kinderen, betekent ook iets voor de buurt.' Voorbeeld: de kinderen van de kunstenaars gaan naar school in de buurt en nemen vriendjes en vriendinnetjes mee naar huis, die op deze manier kennis maken met het kunstenaarsbestaan. En met de mogelijkheid een creatief beroep te hebben. Of een alternatieve vorm van samenleven en -wonen. 'Ook door de raamexpo's en events die we organiseren, vervullen we een buurtfunctie,' zegt Schrijver. 'Laatst zag ik een opa met een kleinkind stilstaan

bij onze raamexpo. Het kind wees de ramen één voor één aan: dát is kunst en dát is ook kunst en dát ook. Ik vind dat leuk om te zien.' **Papier-maché** Terug naar de begane grond. Karin Arink verontschuldigt zich voor de chaos in haar atelier. 'Ik bewaar nou eenmaal alles.' Tussen de dozen, de ladders, de tafels en stoelen, de rollen stof, het glaswerk, de proppen, de knoepjes, de garens en andere paperassen, staat een grote, vierpotige constructie. Arink was juist bezig het gevaarte van een nieuwe laag krantenpapier te voorzien.

Atelier Weekend



Janine Schrijver in haar atelier in B.a.d | Foto: Aad Hoogendoorn

'Ik werk graag met papier-maché omdat het hergebruik is van kranten, van beeldcultuur. Dat zorgt voor een extra laag in mijn werk, dat altijd gaat over de vraag: hoe besta ik als mens en hoe verbind ik me met anderen? Ik probeer in te zoomen hoe ik me, fysiek, in een situatie voel. Vanuit dat gevoel creëer ik werk.' Ze heeft de neiging haar atelier voor het Groot Rotterdams Atelier Weekend grondig op te ruimen. Tegelijkertijd zegt de chaos veel over hoe ze werkt. Ze weet dat de mensen dáár juist voor komen. 'Maar het mooiste van deze plek,' wil Arink benadrukken, 'is het collectieve. Het is een parel, die wij als groep graag met een groot publiek willen delen. Zodat mensen kunnen zien hoe we hier werken en leven, maar ook hoe wij ons als kunstenaarsgroep hebben weten te verenigen, hoe we voor dit gebouw zorgen, met elkaar mooie dingen tot stand brengen en een positieve bijdrage leveren aan deze wijk.'

New kid in town

Een positieve bijdrage leveren, iets betekenen voor de buurt, is ook wat De Huidenclub wil doen. Waar Stichting B.a.d al dertig jaar een begrip is, is De Huidenclub the new kid in town: in 2021 gingen de deuren van de voormalige leerlooierij in Rotterdam-West weer open, na tien jaar dicht te zijn geweest. Nu als werkplaats voor ontwerpers, kunstenaars en andere change makers, die zich op initiatief van Liv Vaisberg en Chantal Schoenmakers samen over onderwerpen buigen. 'We werken hier allemaal aan actuele, maatschappelijke thema's,' zegt productontwerper Sari Rikken, die ons welkom heet in haar nieuwe atelier, dat ze deelt met Carissa ten Teije van Studio CTT. Rikken is net bezig met het afgieten van porselein in een mal. Achter haar staan tientallen kommen, borden, bakjes en vazen van steengoed en porselein in verschillende stadia van het maakproces: van leerhard en bone dry, zoals dat heet, tot biscuit-gebakken en afgebakken porselein. 'De rode draad in mijn werk is hedendaags consumentisme,' zegt ze, terwijl ze een bordje van een plank pakt. Het heeft een elegante, organische vorm en een zorgvuldig afgewogen maat. 'Ik heb het servies zo ontworpen dat je nooit méér eten opschept dan nodig. We zijn gewend geraakt aan te grote porties.'

Van haar meest recente ontwerp, de multifunctionele vaas Floral Lab, staan meerdere exemplaren in de studio. Rikken demonstreert graag hoe deze vaas, waarin ze handgeblazen glas combineert met keramiek, helpt om je bloemen mooi te schikken. En hoe je hem als vijzel en vergiet kunt gebruiken, bijvoorbeeld wanneer je rijpe bloemblaadjes wilt kneuzen voor culinaire of medicinale doeleinden. 'Mijn ontwerp stimuleert om biologische bloemen te kopen, om beter naar bloemen te kijken en om de bloemen die we kopen, voor meer doeleinden te gebruiken.' Tegenover het atelier van Rikken zit de studio van Supertoys Supertoys. Dit designduo bestaat uit Merle Flügge en Job Mouwen, die beide werden opgeleid tot architect, maar zich nu toeleggen op wat het duo zelf zo treffend art furniture noemt: objecten die even fascinerend kunstzinnig als functioneel zijn. 'Wie hun studio bezoekt, stapt een wereld binnen vol hybride creaties, die vrijwel meteen vertedering en genegenheid oproepen. 'Als kind zie je heel snel ergens een magisch fantasieverhaal in, toch?' zegt Flügge. 'Met die kinderlijke blik kijken wij ook naar onze ontwerpen. We proberen ze een heel eigen karakter te geven, waar je je makkelijk emotioneel aan verbindt.' Net als Rikken nam het duo een half jaar geleden intrek in De Huidenclub. 'Job en ik zijn lang een beetje nomads geweest, maar hier hebben we onze plek gevonden,' zegt Flügge. 'De ondernemers in De Huidenclub kennen en helpen elkaar. Er is een houtwerkplaats en binnenkort een digitale werkplaats waar we gebruik van kunnen maken. Er vinden hier exposities en activiteiten plaats, waardoor we in korte tijd een culturele hotspot zijn geworden. Het is heel cool om daar onderdeel van te zijn. Dus ja, natuurlijk doen we ook mee aan het Groot Rotterdams Atelier Weekend!'

Groot Rotterdams Atelier Weekend

Op 24 en 25 september zetten meer dan 640 kunstenaars en 80 ateliercomplexen in Rotterdam hun deuren open voor publiek. Volledig programma: grootrotterdamsatelierweekend.nl



Job Mouwen en Merle Flügge in de Huidenclub | Foto: Aad Hoogendoorn



Karin Arink in haar atelier in B.a.d | Foto: Aad Hoogendoorn



Gwen Stok in haar atelier in de Koningsveldestraat



Joji Moniz in haar atelier in De KROON | Foto: Sharon Jane D

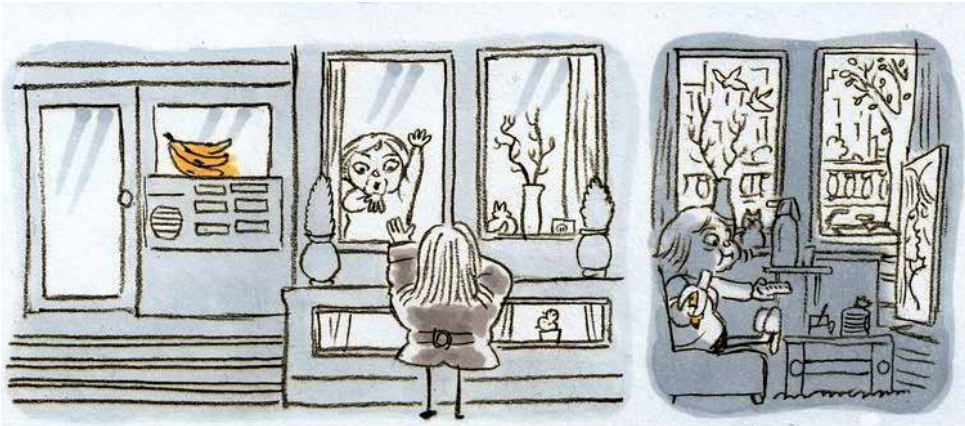
De strip is een volwaardige kunstvorm

Cross Comix Festival stelt dit jaar het persoonlijke verhaal centraal

De vijfde editie van Cross Comix Festival vindt niet meer achter gesloten deuren plaats, maar open en bloot op het Rotterdamse Katendrecht. Ook de makers geven zichzelf bloot met persoonlijke verhalen, zoals die van Typex over zijn moeder in coronatijd.

Twee dagen bomvol beeldverhalen

'Vorig jaar programmeerden we uit noodzaak buiten, in het Vroesienpark. Dat bleek veel leuker dan achter gesloten deuren! We zagen toevallige passanten vertrekken met buttons, posters en boekjes,' vertelt Theo Seesing – verantwoordelijk voor het festivalprogramma – enthousiast. "De strip is een volwaardige kunstvorm die al meer dan 100 jaar bestaat, maar er leeft iets kinderlijks aan. Met Cross Comix bewijzen we het tegendeel." Het thema van dit jaar – "Verhalen van de stad en daarbuiten" – garandeert een rijk aanbod aan auto-biografische beeldverhalen. Theo: "Het persoonlijke perspectief zie je terug in het *Burn-out* dagboek van Maaike Hartjes en *Je Moeder* van Typex, maar ook in oorlogsdagboeken in strip- en illustratievorm. Zoals de Rotterdamse Lies den Houting, die het bombardement van 14 mei 1940 als veertienjarige



Illustratie uit: *Je moeder! Lief en leed op anderhalve meter* door Typex

meemaakte en haar leven in oorlogstijd vervolgens al tekenend vastlegde."

Kantine Walhalla en Verhalenhuis Belvédère zijn de uitgelezen plekken voor het festival. De vrijdag richt zich met name op jonge makers, zegt Theo. "We spelen in op vragen als 'hoe doe je dat nou, je eerste graphic novel uitbrengen?' Om ze op weg te helpen organiseren we speed-dates tussen debutanten en uitgeverijen." De zaterdag is voor een breed publiek, met een uitgebreid randprogramma en een groot open atelier.

Je Moeder

Eén van de sprekers op vrijdag is strip-tekenaar en illustrator Typex, bekend van onder andere zijn stripalbums over Rembrandt en Andy Warhol. *Je Moeder!* is zijn eerste puur autobiografische boek,

over de bezoeken aan zijn moeder in coronatijd. "Het idee ontstond na een belachelijke conversatie over bananen via de intercom. Toen bedacht ik me dat het een strip was, die ik snel tekende en naar de Volkskrant stuurde. De redactie reageerde enthousiast en vanaf dat moment was mijn moeder materiaal." Elke dag kwam de inspiratie tot hem in de vorm van videogesprekken. Toen ze elkaar weer 'gewoon' mochten zien, werd dat lastiger. "Soms pakte ik er ter plekke een notitieboekje bij, omdat het zo goed was wat ze zei." Dat vond hij op den duur toch wat gek, dus besloot hij dat het na een half jaar moest stoppen én een boekje moest worden." Veel beroemde schrijvers maken een boek over hun overleden ouders. Ik vind het fantastisch dat ik haar nog tijdens haar leven een hommage kan brengen."



Typex en zijn moeder Alice bij haar huis in Amsterdam
Foto: Ivo van der Bent

Cross Comix Festival

23 en 24 september
Kantine Walhalla, Veerlaan 11
Verhalenhuis Belvédère,
Rechthuislaan 1
crosscomix.nl

Architectuur als lens op de wereld

Drie filmtips voor AFFR van Cristina Ampatzidou

Je hoeft zeker geen architect te zijn om het naar je zin te hebben op Architecture Film Festival Rotterdam. Vanuit verschillende invalshoeken wordt de samenhang tussen films, de stedelijke omgeving en architectuur op dit festival verkend. Met een veelzijdig filmprogramma met inleidingen, gesprekken met filmmakers en een VR-Lounge voor het virtual reality-programma.



Cristina Ampatzidou zit sinds 2012 in de redactie van AFFR | Foto: Vera Cornel

Architectuur Filmfestival Rotterdam

5 – 9 oktober 2022
LantarenVenster Rotterdam
afr.nl



Voor cinefielen Fellinopolis

Film is een medium dat je met een andere of nieuwe blik naar je eigen leefomgeving kan laten kijken, vertelt Cristina. Dat merk je goed in de documentaire *Fellinopolis*: "Film en architectuur scheppen beiden op hun eigen manier een nieuwe wereld. Fellini werkte met zijn in de legendarische Cinecittà studio's in Rome. Ze ontwerpen en bouwden daar fantastische decors. Deze film viert dat decorontwerp en de special effects die onderdeel waren van Fellini's visie." De documentaire van regisseur Silvia Giulietti bevat nooit eerder getoond beeldmateriaal en laat het maakproces zien van Fellini's beroemde films *Casanova*, *City of Women*, *And the Ship Goes On* en *Ginger and Fred*. Filmjournalist Kevin Toma zorgt voor de inleiding bij deze film, hij zal een en ander vertellen over Fellini en de manier waarop hij de sets gebruikte in zijn films.



Voor maatschappelijk geëngageerden Good Life

De makers van deze documentaire volgen een groep mensen die in een ondernemerschap gericht samenleefproject in Zweden wonen. In de 'Tech Farm' bestaan geen grenzen tussen werk en privé en de jonge bewoners werken iedere minuut van de dag aan hun eigen succes. Cristina: "Deze mensen plaatsen zichzelf volledig in de ideologie van start-up cultuur, op een manier die bijna onmogelijk vol te houden is. Het gaat zo ver dat je al kijkende steeds afvraagt: is dit nu echt? Maar dat is het dus, schokkend genoeg." De documentaire is kritisch maar genuanceerd en legt bloot hoe het kapitalisme met al onze levens verweven is. Filmmakers Marta Dauliute en Viktorija Šiaulytė zijn bij de vertoning aanwezig om te vertellen hoe het de jonge ondernemers verging ná de filmopnames.



Voor foodies The Automat

Bijna een eeuw geleden begon restaurantketen Horn & Hardart in vestigingen in Philadelphia en New York al het eten dat ze bereidden uit automatische te serveren. Deze gemakkelijke film van makers Lisa Hurwitz en Michael Levine is nostalgisch over een verdwenen fenomeen (de laatste sloot in 1991), maar laat ook zien welke culturele betekenis de restaurants hadden. Er werd eten van een goede kwaliteit geserveerd, maar omdat er op het personeel bezuinigd werd, heel betaalbaar. Het zorgde ervoor dat alle sociale rangen en standen er samenkwamen. Cristina: "We vonden het een goed idee om deze film in Nederland te laten zien, omdat we hier het fenomeen van de tamelijk unieke automatiek kennen." De film werd in de VS al goed ontvangen en je ziet onder andere Mel Brooks, Ruth Bader Ginsburg en Colin Powell herinneringen ophalen. Culinaire journalist Hiske Versprille (o.a. Volkskrant) verzorgt tijdens AFFR een inleiding bij de filmvertoning.

Bouw Muziekwerf van start

Eerste podium voor jonge muzikanten



In de kerkzaal – straks concertzaal – zie je bij de juiste lichtinval het water van het Haagseveer weerspiegeld op het plafond. Het spiegelende plafond van de nieuwe entree imiteert dit effect. Verder zijn er verschillende oefenstudio's en een foyer waar mensen elkaar ontmoeten. Artist Impression | Ontwerp: Powerhouse Company

Kinderen die vanaf jonge leeftijd muziek maken, profiteren daarvan op de basisschool. Zo pikken ze spreken, lezen en schrijven vaak sneller op. Daarnaast zorgt muziek maken voor meer verbinding én betere samenwerking, zegt wetenschapsjournalist Mark Mieras. Muziek maken beïnvloedt ons brein positief en ook hier geldt: jong geleerd is oud gedaan. Precies dat – meer kinderen motiveren om muziek te maken – is een belangrijke pijler van de op te richten Muziekwerf.



Muziekwerf (voorheen Doopsgezinde kerk) | Foto: Loes van Duijvendijk

Vraag een willekeurig iemand of die van muziek houdt en je zal bijna nooit 'nee' horen. Muziek zorgt voor ontspanning, geeft ons energie, een goed gevoel of wakker andere emoties aan. En muziek doet nog veel meer dan dat, vertelt wetenschapsjournalist en natuurkundige Mark Mieras. Hij specialiseerde zich in hersenonderzoek en schreef veelvuldig over de meerwaarde van muziek op school. "Iedereen houdt van muziek en dat is niet gek, want muziek is met ons geëvolueerd. De evolutie van de mens ging hand in hand met muziek. Wist je dat er muziekinstrumenten zijn gevonden van 40.000 jaar oud? Logisch dat er zoveel dwarsverbanden bestaan!" Een gevolg daarvan is dat muzikaal getrainde mensen beter kunnen luisteren en spelen. "Door het maken van muziek leren kinderen doelgerichter, zelfstandiger en bewuster te werken. Ze worden zelfsturender, zoals dat heet. Van die eigenschap is aangetoond dat het bepalend is voor succes."

Kinderen die jong aan de slag gaan met muziek, zijn minder vaak dyslectisch en doorlopen de cruciale eerste leerjaren van de basisschool vlotter en met meer plezier. Maar het wordt nog mooier: muzikaal getrainde mensen zijn socialer. Mieras: "In muziekrijke culturen kunnen mensen zowel beter samenwerken

als voor zichzelf zorgen. Binnen grote groepen mensen zorgt muziek maken voor een gevoel van gezamenlijkheid en verbinding. Op school zorgt muziek ervoor dat kinderen goed kunnen leren en functioneren. Muziekles op maandag is een uitstekende start van de lesweek."

Klinkende missie

Mieras ziet dat muziek het grootste effect heeft op mensen die van huis uit niet zo snel een instrument in handen krijgen. Muziek is dus niet alleen leuk, ontspannend en leerzaam, maar ook belangrijk voor de samenleving. De op te richten Muziekwerf in Rotterdam speelt daar op in. Een markant kerkgebouw uit 1951 – de laatste Doopsgezinde kerk in Rotterdam – wordt getransformeerd tot dynamische plek voor jeugdorkesten en -koren. Projectleider Roswitha Abraham, tevens architect en violist, vertelt erover. "Muziekwerf wordt een inspirerende ontmoetingsplek voor Rotterdamse jongeren van 6 tot 26 jaar. Jeugd-ensembles repeteren en presenteren hier onder één dak, plezier in het 'samen muziek maken' staat daarbij centraal." Daarmee is de Muziekwerf straks de eerste permanente oefen- en concertlocatie in Nederland gericht op kinderen en jongeren. En daaraan was behoefte, verklaart Abraham. "Uit onderzoek bleek

dat er weinig culturele voorzieningen voor kinderen zijn in en rondom Rotterdam centrum. Een huis voor muziek, gericht op kinderen en jongeren, is er sowieso niet in Nederland. Veel ensembles en koren hebben daarnaast moeite met het vinden van goede repetitieruimte. Dit leek ons daarom de beste invulling van het gebouw." Niet alleen orkesten en koren, maar ook andere ensembles en muziekstijlen zijn welkom, benadrukt Abraham. "De Muziekwerf heeft drie pijlers. We willen kinderen muziek laten maken, ze vervolgens motiveren om dat te blijven doen én kruisbestuivingen en samenwerkingen stimuleren, voor een divers aanbod." Mieras juicht dit toe. "Ik hoop dat de Muziekwerf een manier vindt om alle bevolkingsgroepen te bereiken. Door aan te sluiten bij andere culturen kan een gevoel van trots en verbinding ontstaan waar vooral mensen met een sociaal-economische achterstand baat bij hebben. Een initiatief als Muziekwerf kan zo bijdragen aan meer gelijkheid."

Orgel blijft

Een grondige verbouwing gaat vooraf aan de muziek. Veel aandacht gaat daarbij uit naar akoestische en klimaatadaptaties. Abraham:



Olli maakt muziek

Het Rotterdamse Hellendaal Muziek Instituut en het Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest (RJSO) hebben de handen ineen geslagen met als doel kinderen tot muziek maken te verleiden. Het gouden boekje *Olli begint een orkest* is daar het resultaat van. Olli's orkest bestaat uit dieren die allemaal een andere taal spreken. Gelukkig kunnen ze communiceren met muziek. 'Muziek verbindt' is dan ook de boodschap. Het gouden boekje verschijnt op 18 september.



Rotterdams Junioren Orkest

"Samen met Powerhouse Company transformeren we het gebouw met veel respect voor de bestaande kwaliteiten. Ook het orgel blijft en kan een rol spelen bij toekomstige concerten. Ontworpen als schuilkerk is het nu een introvert gebouw. Een nieuwe hoofdingang geeft de Muziekwerf straks een duidelijk gezicht en open uitstraling. De werkzaamheden starten dit najaar."

Universeel en onvoorwaardelijk

Als architect met muzikale achtergrond is Roswitha Abraham de gedroomde projectleider van Muziekwerf. "Muziekwerf is op mijn lijf geschreven, want ik ben doordrongen van de meerwaarde ervan. Ik herinner me goed dat ik op mijn elfde in een strijkorkest meespeelde in Groningen. Het repetitieweekend, op een kampeerbeoerderij in de bossen, was een gouden combinatie van samen dingen beleven en muziek maken. Ik beleef dat gevoel steeds weer als ik met een fijne groep mensen muziek maak. Dat kan overal ter wereld, ook al versta je elkaar niet. Met muziek creëer je iets dat verder gaat dan taal."

Oscar

7 - 25 SEPTEMBER

SCAPINO
Ballet Rotterdam
Blaudzun
& Codarts Circus

IN
CARRÉ

**BIG
IDEA**
#02

SASHA WALTZ & GUESTS
BERLIJN
BANG ON A CAN ALL-STARS
NEW YORK
50 JONGE MAKERS
ROTTERDAM

IN TERRY RILEY'S

INC

27, 28 & 29 OKTOBER
ONDERZEEBOOTLOODS, ROTTERDAM
MEER INFO & TICKETS: BIGIDEA.NU

28.10 & 29.10.2022

DANCE
INTERNATIONAL
LEAGUE

Theater Rotterdam

DE BESTE DANSERS DIE BATTELEN VOOR DE TITEL
VOOR WELK TEAM BEN JIJ?



MAJOR DANCE
ASSOCIATION

www.internationaldanceleague.com